

DEKLARASYON: TÜRKİYE VE AB ARASINDAKİ GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN MODERNİZASYONU

TÜRKONFED, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği'nin güncellenmesi yolunda KOBİ'lere azami fayda sağlamak ve rekabetçiliklerini artırmak hedefiyle çıktığı yolda "KOBİ'ler için Gümrük Birliği" projesini başlattı. Bu kapsamda, projenin araştırma sürecine ve rapor çıktılarına katkı sağlamak ve Gümrük Birliği konusunda ülkemizin başat sektörleri, iş dünyası paydaşları, sivil toplum ve kamuoyu nezdinde modernizasyonun gerekliliği üzerine bir farkındalık yaratmak üzere birçok etkinlik ve faaliyet gerçekleştirdi. Bu etkinlikler arasında Brüksel, Bratislava ve İstanbulda gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantıları, çalışma ziyaretleri ve proje tanıtım etkinlikleri yer aldı. Proje süresince farklı sektörlerden iş dünyası temsilcileri, uzmanlar, akademisyenler ve sivil toplum temsilcileri görüşlerini hem bu etkinliklerde hem de elektronik ve fiziksel platformda paylaşarak kapsayıcı bir sürecin parçası oldular.

Geçtiğimiz yıllarda birçok platformda TÜRKONFED temsilcileri ve raporları tarafından dile getirildiği üzere, Business Alliance of Slovakia ve TÜRKONFED bu proje aracılığıyla bir kez daha AB – Türkiye Gümrük Birliği modernizasyonu çağrısında bulunmaktadır. Bu sürecin; hem Türkiye hem de üye ülkelerde bulunan milyonlarca KOBİ'nin yenilikçi, kapsayıcı ve sürdürülebilir anlamda büyümesine imkan sağlayacak ve iş yaratma ve beceri gelişimi kapasitelerini geliştirecektir.

Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı ve uluslararası yatırım kaynağı olan AB ile entegrasyon süreci, geçtiğimiz 25 senede Türkiye'nin rekabetçilik ve yatırım ortamından ekonomik büyümeye, turizm ve teknolojinin gelişiminden çalışan hakları ve sosyal haklardaki ilerlemeye, birçok alanda destekleyici bir rol oynadı. Yenilenecek Gümrük Birliği ve canlanacak Avrupa Birliği süreci Türkiye'de ticaretten yatırım ortamına, gelişen ekonomi'nin gereklerinden sürdürülebilir kalkınma hedeflerine her alanda çok belirleyici bir etken olacaktır.

Aşağıda yer alan siyasa önerileri, Gümrük Birliği modernizasyonu çerçevesinde, 21'inci yüzyılda değişmekte olan küresel ekonomi ve ticaret dinamikleri ortamında Türkiye ekonomisini canlandırarak ve her iki tarafın da refah düzeyine ve entegrasyon sürecine katkı sağlamaya devam edecek önemli unsurlara değinmektedir. Mevcut ticari ve ekonomik ilişkileri belirleyen tüm küresel faktörler, Türkiye – AB arasındaki Gümrük Birliği'nin teknik bir modernizasyonundan ziyade günümüzün gerçeklerini yansıtacak çok daha kapsamlı bir ekonomik entegrasyonu gerektirmektedir. Özellikle dijitalleşme, iklim politikaları ve sürdürülebilir kalkınma, Türkiye – AB Gümrük Birliği modernizasyonunda anahtar dinamikler olarak düşünölmelidir.

1) **KOBİ Başlığı:**

Gümrük Birliği, AB'nin de desteklediği "Önce Küçüğü Düşün" prensibinin uygulanacağı KOBİ'lere özgü bir başlığın sürece dahil olmasıyla daha etkili işleyecektir. KOBİ'lerin ihtiyaçlarını giderecek ve modernizasyonun neden olabileceği zorluklarla mücadele etmelerine yardımcı olacak KOBİ'lere özel finansal araçlarla desteklenmelidir. Gümrük Birliği'nin güncellenmesi girişimi, e-ticaret ve dijitalleşme gibi modern ekonomik yapıların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde uygulanmalıdır.

2) **Uyuşmazlıkların Giderilmesine Yönelik Etkin Mekanizmaların Oluşturulması:**

Türkiye'nin bir aday ülke olması ve AB üye ülkesi olmaması nedeniyle AB karar alma süreçlerine katılamamasından kaynaklanan asimetrik durum düzenleyici çerçevede sapsmalara sebep olmakta, ticarete yön değişimine ek olarak anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Gümrük Birliği'nin uyumlu bir şekilde çalışmasını sağlamak için Türkiye ve AB ilişkilerine uygun çözüm mekanizmaları geliştirilmelidir. TÜRKONFED, Türkiye'nin ilgili AB komitelerine düzenli olarak katılmasını, ortak bir ticaret politikasının oluşturulmasında taraflar arasındaki ikili diyaloğun geliştirilmesini tavsiye eder. Sorunun çözümü etkin ve depolitize mekanizmaların oluşturulmasından geçmektedir.

3) **Sürekli Ticaret ve Yatırım Gözetimi:**

Güncellenmiş bir Gümrük Birliği, mevcut ticaret ve yatırım engellerinin ele alındığı, standart ve düzenlemelerin belirlendiği, ticaret ve yatırım koşullarındaki asimetrilere cevap verilebildiği ölçüde tam

potansiyeline ulaşacaktır. Yasal dayanağı veya tenfiz kabiliyeti olmayan ek ithalat sertifikalarının şart koşulması iki taraf için de ticareti zora sokma potansiyeli taşımaktadır.

4) **Gümrük Birliği'nin Uygulanması:**

Müzakere süreci ile Gümrük Birliği'nin hayata geçirilmesi ve uygulanması, iki tarafın da aktif ve kapsayıcı katılımını gerektirmektedir. TÜRKONFED süreç içerisinde sivil toplum aktörlerinin, iş dünyası kuruluşlarının ve akademik kuruluşların görüşlerinin alınmasını önemsemekte ve bu tutumun hem sektörler ve işletmeler hakkında ortaya çıkan etki analizi ihtiyaçlarını karşılayacağı, hem de tüm çıkar gruplarının taleplerini sürece dahil edeceği için teşvik edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bununla birlikte Türkiye, AB'nin üçüncü ülkelerle yapacağı STA müzakerelerine paralel olarak STA müzakereleri sürdürülebilirliği Gümrük Birliği'nin gelecekteki etkinliğini artıracaktır.

5) **Hizmet Sektörünün Dahil Edilmesi ve Tarım Sektörünün Kapsamının Genişletilmesi:**

Son yıllarda imzalanan ticaret anlaşmalarında hizmet sektörü giderek daha önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Bu nedenle, hizmet sektörü de bu yapının bir parçası olarak sürece dahil edilmeli ve mevcut Gümrük Birliği'nde olduğu üzere mal ticaretini engelleyici hizmet kısıtlamalarından kaçınılmalıdır. Tarım, hayvancılık, süt ve süt ürünleri sektörleri de AB standartlarının yakalanmasını sağlayacak AB destekli bir geçiş süreci şartıyla işlenmemiş ürünler ile birlikte Gümrük Birliği'ne dahil edilmelidir.

6) **Doğrudan Yabancı Yatırım:**

Doğrudan yabancı yatırım politikaları, yerel tedarikçilere erişim sağlama ve hizmet sektöründe yabancı yatırımların serbestleştirilmesi amacıyla daha fazla teşvik edilmelidir.

7) **Vize Serbestisi:**

TÜRKONFED ve PAS, vize süreçlerinden kaynaklı sıkıntıların ortak ekonomi alanında büyüyen işletmeler için bir önkoşul olan kişilerin serbest dolaşımına engel teşkil ettiğini öne sürmektedir. Türkiye'ye yönelik kapsamlı vize serbestisi uygulamasına geçilinceye dek KOBİ'lerin modernize Gümrük Birliği'ne etkili katılımlarının sağlanması amacıyla iş dünyası için vize kolaylaştırılmasına dair bir geçiş dönemine ihtiyaç vardır. Böyle bir uygulamayla kamu çalışanlarının üzerindeki idari iş yükünün ortadan kaldırılmasına da katkı sağlanmış olacaktır.

8) **Kamu Alımlarının Dahil Edilmesi:**

Gümrük Birliği'ne kamu alımları konusunda karşılıklı pazar açılımları sağlanmalıdır. KOBİ'lere açık ve rekabetçi kamu ihalelerine katılma şansı verilirse kamu alımlarında rekabet artacak ve yeni iş fırsatları doğacaktır. Bu noktada, açık ve infazı mümkün yasalar pozitif bir etkiye sahip olacaktır.

9) **KOBİ'ler için Tek Durak Noktası:**

KOBİ'lere Gümrük Birliği'nin işleyişiyle ilgili bilgilendirici ve sadeleştirilmiş bilgi paylaşımının yapıldığından emin olmak ve KOBİ'lerin uluslararasılaşmasına katkı sağlamak için işletmelere yönelik danışma masaları veya tek durak ofisler oluşturulmalıdır.

10) **İklim, Dijitalleşme ve Sürdürülebilir Kalkınma:**

Günümüzün ticari ve ekonomik ilişkilerini belirleyici tüm unsurlar, AB-Türkiye arasındaki mevcut Gümrük Birliği'nin teknik bir güncellemesinin ötesinde; günümüz koşullarını yansıtan, geleceğe yönelik ve daha kapsamlı bir ekonomik entegrasyon gerektiriyor. Özellikle, dijitalleşme, iklim politikaları ve sürdürülebilir kalkınma modernleştirilmiş bir AB-Türkiye Gümrük Birliği'nin yapıtaşları olarak değerlendirilmelidir.